

Patiëntenvoorlichting

OPBL (Erbse parese)

Kinderfysiotherapie

Uw baby heeft OPBL (Erbse parese)

Uw pasgeboren baby heeft OPBL (Obstetrisch Plexus Brachialis Letsel). Bij deze aandoening zijn de zenuwen die vanuit de nek naar de arm lopen beschadigd. In deze folder vindt u uitleg over de aandoening, de eventuele behandeling en adviezen voor de verzorging van uw baby.

Wat is OPBL?

Bij OPBL zijn de zenuwen die vanuit de nek naar de arm lopen bij de geboorte beschadigd. Meestal komt dit door een moeizame (stuit)bevalling waarbij de schouder van het kind beklemd heeft gezeten. Maar het kan ook spontaan ontstaan. Door de beschadiging is de arm na de geboorte slapper en beweegt minder.

Kans op herstel

De kans op (volledig) herstel hangt af van de ernst van de beschadiging. Als de zenuw alleen gerekt of gekneusd is, is de kans groot dat de arm van uw baby na verloop van tijd helemaal herstelt. Een gedeeltelijk gescheurde zenuw kan redelijk herstellen, maar soms ook niet. Als de zenuw helemaal is afgescheurd, is herstel niet mogelijk en blijft het armpje van uw baby slap. Jammer genoeg is aan de buitenkant niet te zien hoe ernstig de beschadiging is. U moet dus eerst afwachten of en in hoeverre de arm van uw baby herstelt.

Advies van de kinderfysiotherapeut van Noordwest

Het is belangrijk dat OPBL snel na de geboorte wordt opgemerkt. Bent u nog in Noordwest opgenomen? Dan krijgt u van de kinderfysiotherapeut van Noordwest adviezen voor de dagelijkse verzorging van uw baby. (U kunt ze verderop in deze folder rustig nalezen.)

Zo nodig wordt uw baby verwezen naar een kinderfysiotherapeut bij u in de buurt

Als dat nodig is, verwijst de kinderarts u voor behandeling van uw baby naar een kinderfysiotherapeut bij u in de buurt. De zenuw herstelt door deze behandeling niet sneller, maar voorkomt eventuele bijkomende problemen zoals stijve gewrichten door te korte spieren.

Heeft uw baby behalve OPBL ook een gebroken sleutelbeen? Dan gelden aangepaste adviezen. U vindt ze verderop in deze folder.

Verwijzing naar het OPBL-team

U heeft zo'n 4 tot 6 weken na de geboorte op de polikliniek fysiotherapie een controleafspraak met de kinderfysiotherapeut. Als er dan nog geen enkel herstel zichtbaar is, neemt de kinderfysiotherapeut contact op met de kinderarts. De kinderarts verwijst uw baby eventueel door voor advies en behandeling naar een gespecialiseerd OPBL-team van het academisch ziekenhuis

Leiden of Amsterdam. Ook bij onvoldoende herstel na 3 maanden, wordt uw kind naar dit gespecialiseerde team verwezen.

Wordt uw baby thuis behandeld door een kinderfysiotherapeut bij u in de buurt? Dan wordt de behandeling ook na verwijzing naar het OPBL-team gewoon voortgezet.

Adviezen voor verzorging

- U mag de aangedane arm altijd aanraken, masseren en rustig bewegen. De beschadiging van de zenuw(en) wordt hierdoor niet erger. De eerste dagen kan het bewegen wat pijnlijk zijn bij het optillen en verzorgen. Vermijd daarom de eerste dagen bewegingen en/of houdingen waarbij uw kind pijn lijkt te hebben.
- Het is verder erg belangrijk dat u het armpje van uw baby niet laat afhangen (bungelen). U kunt eventueel het mouwtje met een pleister of veiligheidsspeld aan het truitje vastmaken. Dit kan bijvoorbeeld handig zijn als de kraamvisite de baby wil vasthouden.

Heeft uw baby behalve OPBL ook een gebroken sleutelbeen? Dan mag u de eerste 2 tot 3 weken wel het handje en de elleboog van uw baby bewegen en masseren, maar de schouder niet! Uw kinderfysiotherapeut zal u dit ook nog goed uitleggen.

Slaaphouding

In Nederland wordt geadviseerd om baby's op hun rug te laten slapen. U hoeft het armpje van uw baby hierbij niet extra te ondersteunen. Let er wel op dat u het hoofdje afwisselend naar links en rechts draait. Een baby met OPBL is vaak geneigd om naar de gezonde kant te draaien. Hierdoor kan het hoofdje aan één kant afplatten.

Adviezen voor dragen en oppakken

Er is eigenlijk geen verkeerde manier om uw kind op te tillen of te dragen. Maar let altijd goed op dat de arm niet bungelt. Trek uw kind ook nooit aan de armen omhoog. Hieronder ziet u 2 voorbeelden van hoe u uw kind kunt dragen.

Aan- en uitkleden

Bij het aankleden doet u de aangedane arm het laatste in de mouw; bij het uitkleden doet u de aangedane arm als eerste uit de mouw. Zo heeft u bij het aan- en uitkleden meteen een kleine oefening gedaan.

Is het sleutelbeen van uw baby ook gebroken? Dan doet u het aan- en uitkleden de eerste 2 tot 3 weken precies andersom!

Baden

Ondersteun de arm goed bij het in en uit bad gaan. In het badje mag de arm vrij bewegen. Een 'tummytub' (emmer) is niet geschikt, omdat u uw baby dan te veel onder de oksels moet steunen.

Houding tijdens spelen en verzorgen

Zijligging

Behalve op de rug, kunt u uw baby ook op de gezonde zij neerleggen. Dit is goed voor de afwisseling van de houding van het hoofd. Als u uw baby op de aangedane zij legt, gebruik dan een opgevouwen handdoek onder het hoofd en het bovenlijf. Zo ontstaat er als het ware een 'gootje' waarin de aangedane arm wat lager ligt. (Dit kan alleen als uw baby geen gebroken sleutelbeen heeft!)

In buikligging tegen u aan

Ligt de baby op zijn buik tegen u aan? Leg de aangedane arm dan gebogen op uw borst.

Handje bij de mond

Het is fijn voor uw kind om de handjes bij elkaar of zo dicht mogelijk bij de mond te hebben. Dit kan bijvoorbeeld door uw baby in een voedingskussen te leggen.

Oefeningen

Probeer deze oefeningen dagelijks te doen, bijvoorbeeld als u een luier verwisselt:

- buig de elleboog voorzichtig
- draai de arm zo dat de handpalm naar het gezicht van uw baby draait
- knuffel en masseer de vingers en handen van uw baby en breng ze naar zijn mond
- strek de arm omhoog
- draai de arm met de elleboog tegen het lichaam van uw baby aan, voorzichtig naar buiten

Waar moet u op letten?

Het is belangrijk dat u het armpje en uw baby goed in de gaten houdt. Let onder andere op:

- de kleur en temperatuur van de aangedane arm
- eventuele zwelling (dik worden) van de aangedane arm
- signalen van pijn
- een eventuele scheve stand van het hoofd
- of uw kind de aangedane arm gaat bewegen

Controle

U heeft na 4 weken op de polikliniek fysiotherapie een controleafspraak met de kinderfysiotherapeut. U krijgt een afspraak mee. Zo nodig krijgt u ook een verwijzing mee voor een kinderfysiotherapeut bij u in de buurt.

Uw vragen

Afhankelijk op welke locatie uw kind in behandeling is kunt u met vragencontact opnemen met afdeling fysiotherapie:

- locatie Alkmaar: op werkdagen van 8.30 tot 16.30 uur, telefoonnummer 072 - 548 3600.
- locatie Den Helder: op werkdagen van 8:00 tot 12:30 en 13:00 tot 16:30 uur, telefoonnummer 0223 – 69 6418